

15.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**15 Eylül 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

15 Eylül 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2947)

YÖNETMELİKLER

- İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Hakkında Yönetmelik
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Prof. Sami Şekeroğlu Sinema-Televizyon Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 9/6/2020 Tarihli ve 2015/4255 Başvuru Numaralı Kararı

Hububat, bakliyat ve yağlı tohumlarda COVID-19 etkisi

Hububat,bakliyat ve yağlı tohumlarda kritik bir dönem yaşanıyor. Türkiye'de ve dünyada pandeminin(COVID-19) etkisini artırarak sürdürdüğü bu kritik dönemde özellikle hububat, bakliyat ve yağlı tohumlara olan talebin artması bekleniyor. Bu beklenti ile sektör dışından da bu ürünlere yatırım yapanlar arttı.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile yaptığımız söyleşide hububat konusunda özetle şu değerlendirmeyi yapmıştı:

"Böyle kriz dönemlerinde günlük kazançları da ortaya koymak lazım. En önemlisi de böyle dönemlerde tarımın ve gıdanın öneminin ortaya çıkması. Bir aile dostumuz var. Yıllardır takım elbise üretir. Bir baktım buğday ticaretine girmiş. Hiç alakası yok. Ama, cebinde 3-5 kuruşu olan buğday alıyor. Elbise satışı durabilir, ama ekmek durmuyor. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kendi kendine yeterliliğinin önemi ortaya çıkmış durumda. Beş altı farklı senaryo yaptık. Mesela hangi senaryolar olursa Türkiye tarımsal gayri safi milli hasılasını artırabilir? Yeterlilik senaryosu üzerinde çalışırsak yüzde 7 civarında yani yüzde 6.95 civarında hasılamızı artırabiliyoruz. Hububat öncelikli senaryoda yüzde 6.48 oranında hasılamızı artırabiliyoruz. Yağlı tohumlar öncelikli üretim dediğimizde hasılamızı yüzde 13.53 artırabiliyoruz. Baklagillere öncelik verirse yüzde 1.68 hasıla artışı sağlanabiliyor. Pamuk ve buğdayı öncelikli artırdığımız zaman 9.24 hasılamızı artırabiliyoruz."

Tarım ve Orman Bakanlığının farklı senaryolar üzerinde çalışarak üretimi artırma girişimleri elbette çok önemli. Dikkat çekici olan, Türkiye'nin en fazla hasıla artışını yağlı tohumlara öncelik verdiğinde sağlayabiliyor. Yıllardır hem sektör temsilcileri hem de kamu kesimi yağlı tohumlarda dışa bağımlılığın azaltılması için üretimin artırılması gerektiği dile getiriyor. Ancak, herkesin hemfikir olduğu bu konuda bile somut adım atılamıyor.

Türk Şeker piyasada etkinliğin gösterdi

Bu sezon sadece yatırımcılar değil, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.(Türk Şeker)'de hububat piyasasında etkin olarak yer aldı. Fiyatların daha yüksek oluşmasında önemli rol oynadı. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli Türk

Şeker'in bu yıl piyasaya girerek hububat alımı yapmasını ise şöyle değerlendiriyor: "Hep sözleşmeli üretim diyoruz. Türk Şeker'in sözleşmeli üretimde şekerpancarında yürüyen iyi bir sistemi var. Onun da münavebesi hububatta da oluyor. Münavebe kısmında da Türk Şeker biz bu işe gireceğiz deyince, aman dedim üreticinin lehine olan her şeyde biz olumlu bakarız. Üreticinin bir kısmının finansman desteği sağlayınca biz alkışladık. Zaman zaman rekabet olabiliyor. Zaman zaman da fiyatlar yükselebiliyor. Ama ana eksenine Türk Şeker'i koymak doğru olmaz. Burada piyasada ciddi bir talep var.Ciddi bir beklenti var. O beklentiyi satın alan vatandaşlarımız da ellerinde elektronik ürün senetleriyle bu işe yatırım yapıyor."

İthalat hız kesmeden devam ediyor

Hububat,bakliyat ve yağlı tohumlarda bazı ürünlerde üretim artarken bazılarında azaldı. İthalat hız kesmeden devam ediyor. Bir çok üründe bu yılın ilk 7 aylık döneminde ithalat geçen yılın aynı döneminden daha fazla. Toprak Mahsulleri Ofisi eski Genel Müdürü İsmail Kemaloğlu'nun her ay yayınladığı Tarım Piyasaları Bülteni'nden yararlanarak dış ticaretteki gelişmeleri paylaşmak istiyoruz.

Buğday: Ürün bazında bakıldığında ekmeklik buğday ithalatı ilk 7 ayda 4 milyon tona ulaştı. Geçen yıl aynı dönemde 3.8 milyon tonda. Değer olarak ise ekmeklik buğday ithalatına ödenen döviz geçen yıl 7 ayda 917 milyon dolar olurken bu yıl aynı dönemde 952 milyon dolara ulaştı.

Makarnalık buğday ithalatı 7 ayda neredeyse ikiye katlandı. 2019 yılının ilk 7 ayında t 500 bin ton olan makarnalık buğday ithalatı bu yılın ilk 7 ayında 904 bin tona çıktı. Türkiye, geçen yıl ilk 7 ayda makarnalık buğdaya 138 milyon dolar ödemişken, bu yıl aynı dönemde 272 milyon dolar ödedi.

Un ihracatında düşüş,makarnada artış var: Buğday ithalatı artmaya devam ederken un ihracatında düşüş,makarna ihracatında ise ilk 7 aylık dönemde artış kaydedildi. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2019'un ilk 7 ayında toplam 1.8 milyon ton un ihracatı gerçekleştirildi ve karşılığında 600 milyon dolarlık döviz geliri sağlandı. Bu yılın 7 aylık döneminde ise un ihracatı 1.6 milyon ton olarak gerçekleşti. Elde edilen döviz 529 milyon dolar oldu.

Makarna ihracatı geçen yıla göre 7 aylık dönemde yaklaşık 100 bin ton arttı. 2019'da 7 ayda 350 milyon dolar karşılığı 743 bin ton makarna ihraç edilirken bu yıl aynı dönemde 432 milyon dolar karşılığında 840 bin ton makarna ihracatı yapıldı.

Mısır : Geçen yıla göre ilk 7 aylık dönemde Türkiye'nin mısır ithalatı 850 bin ton azaldı. 2019 yılında 7 ayda 2 milyon 700 bin ton ithalat yapılırken, 2020 yılında aynı dönemde 1 milyon 850 bin ton ithalat gerçekleştirildi. Türkiye, geçen yıl 7 ayda mısır ithalatına 548 milyon dolar öderken bu yıl aynı dönemde 378 milyon dolar ödedi.

Arpa: Bu yıl ithalatı en çok artan ürünlerden birisi de arpa. Geçen sene 7 ayda 138 bin ton arpa ithal eden Türkiye, 2020 yılında 574 bin ton ithalat yaptı. Buna bağlı olarak geçen yıl ithalata 36 milyon dolar ödenirken bu yıl 110 milyon dolar ödendi.

Soya: Türkiye yıllık 3 milyon tonu aşkın soya ihtiyacının yüzde 95'ini ithalatla karşılıyor. Bu yıl da soya ithalatı artarak devam ediyor. Geçen sene Ocak-Temmuz döneminde toplam 1 milyon 750 bin ton olan soya ithalatı bu sene aynı dönemde 1 milyon 980 bin tona çıktı. Soya için ödenen döviz tutarı da aynı dönemde 657 milyon dolardan 738 milyon dolara çıktı.

Pirinç: Ocak-Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre pirinç ithalatı 20 bin ton arttı. Geçen sene ilk 7 ayda 115 milyon dolar karşılığı 166 bin ton pirinç ithal eden Türkiye, bu yıl aynı dönemde 133 milyon dolar karşılığı 186 bin ton pirinç ithalatı gerçekleştirdi.

Nohut: Son yıllarda üretimdeki artışa bağlı olarak nohut ithalatı azaldı. Geçen sene 12 ayda 13 bin 200 ton nohut ithalatı yapılırken 127 bin 500 ton nohut ihracatı gerçekleştirildi. Bu sene ise ilk 7 ayda 75 bin 600 ton ihracat, 13 bin 400 ton ithalat yapıldı.

Kuru Fasulye: İthalatı ihracattan daha fazla. 2019 yılında 6 bin 900 ton kuru fasulye ihracatı yapılırken, ithalat 25 bin 900 ton olarak gerçekleşti. Bu yılın ilk 7 ayında kuru fasulye ithalatı 11 bin 800 ton oldu. Geçen yıl aynı döneminde 10 bin 300 tondur. İhracat ise bu yılın ilk 7 ayında 2 bin 800 ton oldu.

Mercimek: Hem ithalat hem de ihracatta arttı. Geçen sene ilk 7 aylık dönemde ihracat 141 bin 600 ton olurken ithalat 182 bin 500 ton olarak gerçekleşti. Bu yılın Ocak-Temmuz döneminde mercimek ihracatı 220 bin 200 tona ithalat ise 350 bin 600 tona çıktı.

Özetle, hububat,bakliyat ve yağlı tohumlarda genel beklenti, pandemi nedeniyle talebin önümüzdeki aylarda yüksek olacağı yönünde. Bu nedenle bu ürünlere yatırım yapanlar var. Üreticilerde fiyatlar Toprak mahsulleri Ofisi'nin açıkladığı fiyatların üstüne çıktı. Bir yandan ithalat devam ediyor. Toprak mahsulleri Ofisi de ithalat yaparak tüketiciyi yüksek fiyat artışlarına karşı korumayı hedefliyor. Diğer ülkelerin nasıl bir politika izleyeceği,pandemi sürecinde yeniden kısıtlamaların gündeme gelip gelmeyeceğini önümüzdeki günlerde göreceğiz. Ancak, pandeminin seyri, hububat,bakliyat ve yağlı tohumlarda piyasayı ve fiyatları etkileyecektir.

Ağustosta yıllık enflasyon yüzde 11.77 olurken, çiftçinin enflasyonu yüzde 17.36 arttı

Ağustosta çiftçinin maliyeti, enflasyonu 5.5 puan geçti. Temmuzda da 4.5 puan geçmişti. Tüketicinin enflasyonu ise bazı tarım ürünlerinde yıllık yüzde 30'ları buldu.

Yurttaş, çarşı pazardaki pahalılıktan yakınırken sofraya gelen her ürünün maliyeti henüz tarladayken artmaya devam ediyor. Tarımsal girdilerin yaklaşık yüzde 60'ında dışa bağımlı olduğu için, kurdaki hemen her oynaklık maliyetleri de artırıyor. Ziraat odalarına göre bu artış, haftalık bazda yaşanmaya başladı. 2018 öncesinde en fazla birkaç ayda bir güncellenen girdi fiyatları, şimdi haftada bir zamlanıyor. Ancak hasat sonrası ürününü çoğu zaman maliyetine dahi satamayan çiftçinin kazancı günden güne erirken, tüketici ise sürekli pahalıya tüketmek zorunda kalıyor.

Ağustos ayında yıllık enflasyon yüzde 11.77 olurken, çiftçinin enflasyonu yıllık yüzde 17.36 arttı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE) 2020 Ağustos'ta on iki aylık ortalamalara göre yüzde 13.74, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 17.36 yükseldi. Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) Başkanı Hüseyin Demirtaş ise yalnızca tarım ilaçlarının son bir yılda yaklaşık yüzde 50 zamlandığını söyledi.

ELEKTRİK VE MAZOT

Demirtaş, ortalama bir dekara 40 kilo civarında gübre kullanıldığını, gübre fiyatlarının da son bir yılda yüzde 30-35 civarında arttığını ifade etti. Benzer şekilde elektrik ve mazot fiyatlarının da çiftçinin belini bükmeye devam ettiğine dikkat çeken Demirtaş, "Girdilerin büyük çoğunluğu ithal. Döviz kurundaki artışa bağlı olarak bu girdiler neredeyse her hafta zamlanıyor. Tarımsal girdi maliyetlerini düşürmekle görevli regüle edici kurumların bu konuda hiçbir çabası yok. İthal girdilerle yerli üretim daha ne kadar sürdürülebilir, artık çözüm sunulması lazım" dedi.

Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) verileri ise hem hayvancılıktaki maliyetlerdeki hem et fiyatlarındaki artışı gözler önüne serdi. ESK'ye göre süt yemi 2020 Ağustos'ta yıllık bazda yüzde 17, besi yemi yüzde 16.3, yemlik buğday ise yüzde 32.5 zamlandı. 2019 Ağustos'ta İstanbul'da 39.5 TL olan perakende kıyma fiyatları 2020 Ağustos'ta 48.6 TL'ye yükseldi. Aynı dönem aralıklarında kuşbaşı fiyatları ise yüzde 30.8 zamlandı. Kuzu eti fiyatındaki yıllık değişim de yüzde 17.5 oldu. Bu fiyatlarla Türkiye, İngiltere'den daha pahalıya kıyma, AB ülkelerinden daha pahalıya karkas et tüketmiş oldu.

“2 bin 450 TL’ye ithal edilen buğday bin 950 TL’den satılıyor”

CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer, “TMO, açıkladığı makarnalık buğday fiyatı ile 2 bin 450 TL’den ithal ettiği ve bin 950 TL’den satacağı buğdaydan ton başına 500 TL zarar edecek. Her ne kadar ‘Stokta ürün vardı onu satıyoruz’ deseler de sonuçta tonunu 2 bin 450 TL’ye aldığı buğdayı iç denge gerekçesi ile bin 950 TL’ye satıyor. Daha hasat yapılalı iki ay oldu. Ülkemizde yılda 20 milyon ton buğday üretilip 10 milyon ton ithal buğday getirmek sürdürülebilir bir yol değildir. Bu süreç ciddi olarak irdelenmeye değerdir. Sadece buğdayda 2 milyon hektar ekim alanından çiftçi uzaklaşmıştır. Çiftçimiz 2002 yılında bir ton buğday sattığında 33 gram altın alıyor ve 2020 yılında bir ton buğday sattığında 3 gram altın alabiliyorsa AKP iktidarı oturup bunu düşünmelidir. Tarıma verdiği zararı görüp uygulamalarını değiştirmelidir” ifadelerini kullandı.

“BİZİ TOPRAKTAN SOĞUTUYORLAR”

Açıklanan bu fiyatların KDV hariç fiyatlar olduğunu da belirten CHP Milletvekili Ömer Fethi Gürer, şöyle konuştu: “Bu fiyatlara yüzde 1 KDV ve yüzde 14 bayi kârı da eklendiğinde üreticiye satılacak tohumluk buğday fiyatları beklenenin üstünde bir rakama ulaşacak, çok sayıda çiftçimizle görüştüm, geniş alanda ekim yapan çiftçilerimizden Faik Toy, tohumlunun ilişkisinin önemine dikkat çekti. Hububat ve mercimek konusunda ciddi uyarılarını Bakanlığa da ilettiğini belirtti. Ziraat Oda Başkanları ve farklı bölgelerden (Adana, Konya, Niğde, Şanlıurfa) üreticilerle konuştuğumda tarımda sorunlarını anlatıyorlar. Çiftçiler, ‘Bizi topraktan soğutuyorlar’ diye feryat ediyorlar. İthal ürünler için verilen fiyat ve uygulama yerli üreticiye sağlansa buğdayda sorun kalmaz. Tarımda öngörü eksikliği ve plansızlık sonucu yapılan uygulamalar sorunları katlıyor.” Ömer Fethi Gürer, “Yerli üreticiye 1800 TL’yi çok görürken yabancı ülkelerin üreticilerine 2 bin 450 TL verebilen, 2 bin 450 TL’ye ithal ettiği buğdayı iç pazara 1950 TL’den satan Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı kuruluşlar, yerli çiftçisine satacağı tohumluk buğday fiyatının üstüne yüzde 1 KDV’den bile vazgeçmeyip bir de KDV ekliyorsa bu şaşırtıcı bir anlayış değil midir?” dedi.

Korona destekleri 500 milyar liralık büyüklüğe ulaştı

Pandeminin ekonomiye olumsuz etkilerini asgariye indirmek için ağırlıklı ucuz kredi, geri ödeme ve vergi ertelemeleri yoluyla sağlanan destek paketinin büyüklüğü 500 milyar liraya yaklaştı. Bu tutarın 267 milyar liralık bölümünü düşük faizli krediler oluşturdu.

Mart ayının ikinci yarısından itibaren günlük hayatı ve ekonomiyi olumsuz etkilemeye başlayan COVID-19 kapsamında, uygulanan destek paketinin büyüklüğü, 33 milyar lirası Sosyal Koruma Kalkanı kapsamında verilen nakdi destekler olmak üzere 500 milyar liraya yaklaştı. Verilen desteklerin önemli bir kısmını kredilerin yanı sıra kamuya olan yükümlülüklerin ertelenmesi oluşturdu.

Ertelenen vergilerin ödeme zamanı geldi

Türkiye’de ilk COVID-19 vakasının görülmesinden bir süre sonra alınan korunma önlemleri kapsamında ekonomik hayatın durma noktasına gelmesiyle birlikte, bu kez ekonomik önlem paketi açıklandı. Ekonomik İstikrar Kalkanı adıyla açıklanan paket çerçevesinde, Mücbir Sebep ilan edildi. İşçileri Bakanlığı tarafından faaliyeti durdurulan sektörler yanı sıra COVID-19’dan olumsuz etkilenen bazı sektörlerde

işverenlerin kamuya olan vergi ve prim yükümlülükleri ertelendi. Ertelenen vergi ve prim yükümlülüklerinin ödenmesine gelecek ay başlanacak.

Ardından işletmelerin finansman sorununun çözümü amacıyla kamu bankaları öncülüğünde, finansman destek paketleri yürürlüğe konuldu. Bunların bir kısmında faiz desteği yanı sıra ödemesiz dönem desteği de uygulandı. Teminat sorunu yaşayan işletmelere ise Kredi Garanti Fonu (KGF) kefaletiyle finansman desteği sağlandı. O dönem kullandırılan ertelemeli kredilerde de ilk taksit dönemi bu ay başlayacak.

Sosyal koruma kapsamında 33.8 milyar liralık destek

Sosyal Koruma Kalkanı başlığı altında, 14 milyon 359 bin kişiye 33 milyar 824 milyon lira destek sağlandı. Bu dönemde, 3 milyon 579 bin kişiye 18 milyar 576 milyon lira tutarında kısa çalışma ödeneği desteği verildi. Ayrıca, 1 milyon 901 bin kişiye 3 milyar 611 milyon lira nakdi ücret desteği, 811 bin 469 kişiye de 3 milyar 566 milyon lira işsizlik ödeneği desteği sağlandı.

“Biz Bize Yeteriz Türkiye” kampanyası kapsamında 1 milyon 817 bin kişiye 1 milyar 817 milyon lira ödendi. Sosyal Destek Programı çerçevesinde ise 3 fazdan oluşmak üzere 6 milyon 244 bin kişiye 6 milyar 244 milyon lira verildi. Toplam sosyal desteklerin tutarı 100.6 milyar lira olarak hesaplanıyor.

Düşük faizli kredi 267, ertelenen kredi 119 milyar

Desteğin en büyük hacimli kısmını düşük faizden kullandırılan yeni krediler ile mevcut kredilerin ertelenmesi oluşturuyor. Alınan bilgilere göre, yeni dönemde düşük faizli kullandırılan kredilerin tutarı 267.1 milyar lira olurken, ertelenen kredilerin miktarı ise 119.1 milyar lira düzeyinde bulunuyor.

İşsizlik Fonu 1 ayda 741 milyon lira eridi: İŞKUR son verileri açıkladı

İŞKUR'un yayınladığı bültene göre İşsizlik Sigortası Fonu Ağustos ayında 741,2 milyon lira düşüşle 112 milyar 39,1 milyon liraya geldi. Yayınlanan bültene göre, işsizlik ödeneğini için 18 yılda 14 milyon kişi başvuru yaptı.

Dünya gazetesinde yer alan habere göre, Temmuz sonu itibarıyla 112 milyar 780,0 milyon TL olan İşsizlik Fonu'nun menkul kıymet ve nakit varlığı Ağustos sonunda 112 milyar 39,1 milyon TL seviyesine indi.

İŞKUR'un 'İşsizlik Sigortası Fonu Bülteni'ne göre, Fon varlığının yüzde 80,53'ü tahvil, yüzde 19,47'si mevduattan oluştu. Bir önceki ay tahvil miktarı yüzde 85,84, mevduat miktarı yüzde 14,16 olmuştu. Aynı ayda fonun geliri 2,90 milyar TL, gideri ise 3,65 milyar TL olarak gerçekleşti. Fon'dan en fazla ödeme 1,89 milyar TL ile kısa çalışma ödeneği için yapıldı.

Ağustos ayında önceki dönemden ödemesi devam edenlerle birlikte 1 milyon 212 bin 308 kişiye kısa çalışma ödemesi gerçekleştirildi.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİNE 18 YILDA 14 MİLYON BAŞVURU YAPILDI

Mart 2002 tarihinden 31.08.2020 tarihine kadar işsizlik ödeneğine 13 milyon 921 bin 236 kişi başvurdu, 8 milyon 95 bin 875 kişi ödenek almaya hak kazandı. Bu kapsamda hak eden kişilere toplam 36,3 milyar TL ödeme yapıldı.

2020 Ağustos ayında, önceki dönemden ödemesi devam edenlerle birlikte 356 bin 858 kişi için ödeme miktarı 438 milyon TL oldu. İşsizlik Sigortası Fonundan bugüne kadar hak eden 14 milyon 210 bin kişi için 72,4 milyar TL ödeme yapıldı.

Sanayi pandemiyi geride bıraktı

Sanayi üretimi pandemi kısıtlamalarının büyük ölçüde kaldırılmış olmasıyla temmuz ayında yüzde 3 seviyesindeki beklentilerin üzerinde yüzde 4,4 arttı.

Sanayi üretimi pandemi kısıtlamalarının büyük ölçüde kaldırılmış olmasıyla temmuz ayında yüzde 3 seviyesindeki beklentilerin üzerinde yüzde 4,4 arttı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre temmuzda madencilik ve taşocaklığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,9 azaldı; imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 5,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi yüzde 1,4 arttı.

Hem ekonominin açılması hem de Merkez Bankası öncülüğünde genişletici para politikalarının desteğiyle sanayi üretimi mayıs ve hazirandaki yüzde 18 artışın ardından bir parça hız kesse de temmuzda haziran ayına göre yüzde 8,4 büyümeye gösterdi. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretiminin geçen yıl temmuza göre yüzde 4,4 artması ise sanayinin pandemi etkilerini aştığını da ortaya koydu. Haziran ayında geçen yıla göre yüzde 0,4 oranında artış yaşanmıştı.

İş Yatırım'ın notuna göre temmuz ayı rakamları sanayide V şeklinde genele yaygın güçlü toparlanmayı teyit etti. Aylık bazda bakıldığında ara malından yüzde 7,2 artışla, 3.2 puanlık katkı, dayanıklı tüketim malına yüzde 13,2 artışla 0.6 puan katkı, dayanıksız tüketim malından yüzde 7,1 artışla 1.8 puan katkı,

sermaye malına yüzde 11,7 artışla 2.1 puanlık katkı sağlandı. İş Yatırım notunda tüm sektörlerle yayılan güçlü bir canlanma görüldüğünü vurguladı.

Nota göre, yıllık bazda sanayi üretiminde genele yaygın bir toparlanma olsa da, sektör bazında önemli ayrışmalar görüldü. Dayanıklı tüketim yüzde 19,2 büyümeye 0.8 puan ve ara malı yüzde 6,0 büyümeye 2.6 puanla sanayi üretimine en yüksek katkıyı yaparken, yüksek teknoloji yüzde -20,3 daralma -1 puan ve enerji yüzde -1,3 daralma ve -0,1 puan negatif katkılarla sanayi üretiminde büyümeyi aşağı çekti. Dayanaksız tüketim malı ve sermaye malı istikrarlı ama sınırlı katkı yaptı.

En sert daralma diğer ulaşım araçlarında

İmalat sanayi alt gruplarında yıllık bazda en sert daralma yüzde 47,1 ile diğer ulaşım araçlarında oldu. Bu sektör sanayi üretimindeki büyümeyi 1.3 puan aşağı çekti. Otomotivde ise yüzde 5,3 daralma ile 0.3 puanlık negatif katkı görüldü. Mobilyada yüzde 16 küçülmenin 0.3 puanlık etkisi oldu. En güçlü büyüyen sektörler ise yüzde 17 ile bilgisayar, yüzde 10,1 ile elektrikli teçhizat, yüzde 20,5 ile mineral ürünler ve yüzde 13,8 ile fabrikasyon metal ürünleri oldu.

İş Yatırım analistleri, temmuzda gücünü artıran toparlanmanın ağustos ayında alınan tedbirlerin etkisiyle hız kesse de devam etmesini bekliyor. Analistler, önümüzdeki aylarda sanayi üretimindeki toparlanmanın ivmesini kaybederek de olsa devam etmesini öngörüyor.

Varank: 3. çeyrekte yüksek büyümeye bekliyoruz

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Türkiye'nin üretimde küresel ekonomide pozitif ayrışmaya devam ettiğini söyleyerek, "Aylık bazda tüm alt kalemler pozitif gerçekleşti. Üretimde küresel ekonomide pozitif ayrışmaya devam ederek, ilk 3'te yerimizi aldık. Uyguladığımız tedbirler reel sektörü canlandırdı. 3. çeyrekte yüksek büyümeye bekliyoruz" ifadelerine yer verdi.

Albayrak: Üreticilerimizin eline emeğine sağlık

Sanayi üretimi, perakende satış ve ciro endekslerini değerlendiren Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, "Ülkenin geleceğine güvenen, inanan tüm üreticilerimizin eline emeğine sağlık. Temmuzda yıllık bazda sanayi üretimi yüzde 4,4, perakende satış hacmi yüzde 11,9 arttı. Ayrıca inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerinde de ciro endeksi temmuz ayında yıllık yüzde 20,2 yükseldi" dedi.

Bakan Varank: Üretimde pozitif ayrışma sürececek

Temmuz ayı sanayi üretim verilerini değerlendiren Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Aylık bazda tüm alt kalemler pozitif gerçekleşti. Üretimde küresel ekonomide pozitif ayrışmaya devam ederek, ilk 3'te yerimizi aldık" ifadelerini kullandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, temmuzda sanayi üretiminin aylık yüzde 8,4 ve yıllık yüzde 4,4 arttığını belirterek, "Aylık bazda tüm alt kalemler pozitif gerçekleşti. Üretimde küresel ekonomide pozitif ayrışmaya devam ederek, ilk 3'te yerimizi aldık." ifadelerini kullandı. Bakan Varank, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, temmuz ayına ilişkin sanayi üretimi verilerini değerlendirdi.

Temmuzda sanayi üretiminin aylık yüzde 8,4 ve yıllık yüzde 4,4 arttığına işaret eden Varank, şunları kaydetti:

"Aylık bazda tüm alt kalemler pozitif gerçekleşti. Üretimde küresel ekonomide pozitif ayrışmaya devam ederek, ilk 3'te yerimizi aldık. Uyguladığımız tedbirler reel sektörü canlandırdı. 3. çeyrekte yüksek büyüme bekliyoruz."

Bakan Varank, paylaşımında ülkelere göre sanayi üretiminin aylık ve yıllık değişim oranlarının kıyaslandığı grafiklere de yer verdi.

Buna göre Türkiye, sanayi üretiminde yıllık yüzde 4,4'lük artış performansı ile İrlanda, Norveç ve Çin'in ardından 4'üncü, aylık yüzde 8,4'lük artış performansı ile de Portekiz ve İspanya'nın ardından 3'üncü sıraya yerleşti.

Toplam ciro endeksi temmuzda yıllık yüzde 20,2 arttı

Takvim etkisinden arındırılmış sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi, temmuzda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 20,2 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu, temmuz ayına ilişkin ciro endeksleri verisine göre, takvim etkisinden arındırılmış sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi temmuzda yıllık bazda yüzde 20,2 artış gösterdi.

Toplam cironun alt detaylarına bakıldığında, temmuzda yıllık bazda sanayi sektörü ciro endeksi 20,2, inşaat ciro endeksi yüzde 14,9, ticaret ciro endeksi yüzde 32,9 artarken, hizmet ciro endeksi yüzde 12,5 azaldı.

Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi temmuzda aylık bazda yüzde 11,7 arttı.

Toplam cironun alt detaylarında ise temmuzda aylık bazda sanayi sektörü ciro endeksi yüzde 12,1, inşaat ciro endeksi yüzde 11,5, ticaret ciro endeksi yüzde 11,4, hizmet ciro endeksi yüzde 11,9 arttı.

Süleyman Soylu Anayasa Mahkemesi Başkanı'na sert sözlerle yüklendi: Bisikletinle işe git gel bakalım

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Ankara'nın Kızılcahamam ilçesinde Toplumsal Olaylarda Müzakere Kursu Açılış Töreni'nde konuştu. Soylu, Anayasa Mahkemesi'nin şehirler arası yollarda yapılan eylemleri yasaklayan kanunu iptal ettiğini hatırlatarak, AYM Başkanı Zühtü Arslan'a ve AYM üyelerine tepki gösterdi.

AA- Ankara'nın Kızılcahamam ilçesinde Toplumsal Olaylarda Müzakere Kursu Açılış Töreni'ne katılan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, yaptığı konuşmada Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan'a sert sözlerle yüklendi.

Anayasa Mahkemesi'nin şehirler arası yollarda yapılan eylemleri yasaklayan kanunu iptal ettiğini hatırlatan Süleyman Soylu, karar nedeniyle AYM Başkanı Zühtü Arslan'a ve AYM üyelerine şu sözlerle tepkisini gösterdi:

"BİSİKLETİNLE İŞE GİT GEL BAKALIM"

"Anayasa Mahkemesi karar veriyor. FETÖ'cüler girsin, PKK'lılar girsin ne olacak. Anayasa Mahkemesi Başkanı'na buradan söylüyorum. Madem özgür bir ülkeyiz, ana caddelerde, sokaklarda özgürce yürüyüş hakkının ortadan kaldırılmasını onayladınız. Polis koruması almana gerek yok. Bisikletinle işe git gel bakalım. Anayasa Mahkemesi Başkanı'na söylüyorum kendi arabamla tek başına gitmeye ben varım sen var mısın?

"NİYE ESKORTLARLA GEZİYORSUNUZ?"

Hadi git gel. Özgürüz ya. Tamamen her şey güvenlik altında, hadi git. Niye polis koruma alıyorsunuz? Niye eskortlarla geziyorsunuz o zaman. Ben varım, sen var mısın? Sayın AYM Başkanı ben varım.

"KENDİ ARABAMLA TEK BAŞIMA GİTMEME BEN VARIM SEN VAR MISIN?"

Kendi arabamla tek başıma gitmeye ben varım. Sen var mısın? Her yere. Biz buralardan gideriz ama bu ülke büyük bir mücadele içerisinde geçiyor. Ayağımızı topal bırakmayın. Bizi zorluk içerisinde bırakmayın ne olursunuz."

"AYM BİR DÜZENLEME YAPIYOR, BUNU SİZ KOLLUK KUVVETİ OLARAK BELİRLEME HAKKINA SAHİP DEĞİLSİNİZ DİYOR"

Süleyman Soylu'nun açıklamalarından satır başları;

"Geçtiğimiz günlerde basında Anayasa Mahkemesi'nin toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanunundaki şehirlerarası 'karayollarında toplantı ve gösteri yürüyüşleri düzenlenemez' hükmünü iptal ettiği şeklinde bir haber yapıldı. Yazım aşamasında olan bu kararın uygulamada ne gibi sorunlara yol açacağını en iyi burası bilir. Enteresan bir işle karşı karşıyayız. Sosyal medyada bir terörizm olduğunu herkes kabul ediyor. Hemen Anayasa Mahkemesi bir düzenleme yapıyor, bunu siz kolluk kuvveti olarak belirleme hakkına sahip değilsiniz diyor.

"BEN GÖRDÜKLERİMİ SÖYLEYİYİM"

Başımızın üstüne. Sonra vatandaşımız şikayet ediyor. Biz bu kadar hakaretle karşı karşıyayız diyor. Cumhurbaşkanımızdan başlayarak tüm devlet büyükleri karşı karşıya kalıyor. Sonra güvenlik tatbikatları var, iptal ettiler. Nesini iptal ettiniz. FETÖ, Türkiye'yi ele geçirmeye çalıştı. Nerede ele geçirmeye çalıştı? Yargıda, emniyette, TSK'da. Bunlar kim, kamu görevlisi. Kamu görevlileri kamuya nasıl giriyorlar. Ben anlamıyorum. Şartlar, şekiller. Şu özgürlüktür, şu değildir. Burada bir şey yapılmak isteniyor. Sadece terör örgütüne mensupsa kamuya girmesin. Kim girerse girsin. Atıyoruz zaten. Bu özgürlükleri engeller. Peki. Ben gördüklerimi söyleyeyim, sonra ne söylerse söylesinler.

"BİSİKLETİNLE İŞE GİT GEL BAKALIM"

Anayasa Mahkemesi karar veriyor. FETÖ'cüler girsin, PKK'lılar girsin ne olacak. Anayasa Mahkemesi Başkanı'na buradan söylüyorum. Madem özgür bir ülkeyiz, ana caddelerde, sokaklarda özgürce yürüyüş hakkının ortadan kaldırılmasını onayladınız. Polis koruması almana gerek yok. Bisikletinle işe git gel bakalım. Anayasa Mahkemesi Başkanı'na söylüyorum kendi arabamla tek başına gitmeye ben varım sen var mısın?

"SEVGİLİ AYM BAŞKANI, SİZE SÖYLÜYORUM"

Sevgili AYM Başkanı, size söylüyorum. Şehit cenazelerindeki 1 yaşındaki çocukların gözyaşlarını ben yaşıyorum. Anne ve babalarla biz konuşuyoruz. Cumhurbaşkanımıza selamlarımızı söyleyin, biz ona inanıyoruz diyen anne babaların itimatın biz sorumluluğumuza alıyoruz. Canı yanan biziz. Onun için sözlerime alınabilirsiniz, alınmayabilirsiniz ama bunu söylemezsem bu dünyaya karşı da öbür dünyaya karşı da kendimi mesul hissediyorum."

Salıcı: KKTC ve  lkemizin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını sonuna kadar savunacağız

CHP Genel Başkan Yardımcısı Salıcı, "Cumhuriyet Halk Partisi olarak Adalet ve Kalkınma Partisinin tüm basiretsiz dış politikasına rağmen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ve  lkemizin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını sonuna kadar savunacağımızın altını çiziyoruz." dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Oğuz Kaan Salıcı, "Cumhuriyet Halk Partisi olarak Adalet ve Kalkınma Partisinin tüm basiretsiz dış politikasına rağmen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ve  lkemizin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını sonuna kadar savunacağımızın altını çiziyoruz." dedi.

Salıcı, parti genel merkezinde Merkez Yönetim Kurulu (MYK) gündemine ilişkin düzenlediği basın toplantısında, Suriye'nin kuzeyinde görevli Türk Kızılay ekibinin bulunduğu araca düzenlenen silahlı saldırıda şehit olan personele Allah'tan rahmet, yaralı personele acil şifa diledi.

CHP Sözcüsü Faik  ztrak'ın COVID-19 testinin pozitif çıkması nedeniyle basın açıklamasını kendisinin yaptığını belirten Salıcı, Antalya Büyükşehir Belediye

Başkanı Muhittin Böcek ve MYK üyesi Onursal Adıgüzel'in de koronavirüsle mücadele ettiğini hatırlattı.

Salıcı, eski TBMM Başkanı Bülent Arınç ve eski Başbakan, AK Parti İzmir Milletvekili Binali Yıldırım ile eşlerinin de COVID-19 testinin pozitif çıktığını anımsatarak, geçmiş olsun dileklerini ilettiler.

12 Eylül darbesinin üzerinden 40 yıl geçtiğine dikkati çeken Salıcı, darbelerin, demokrasi anlayışını hiçe sayan tek adam düzenleri olduğunu kaydetti.

Salıcı, kaynağı askeri ya da sivil olan tüm darbelerin karşısında olduklarını belirterek, demokrasi ve hukuk mücadelesinden asla vazgeçmeyeceklerini ve demokratik hukuk devleti mücadelelerinin de asla bitmeyeceğini ifade etti.

"2001 krizindeki kredi notundan bile daha düşük bir not"

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in, Türkiye'nin kredi notunu "B1"den "B2"ye düşürmesi ve not görünümünü "negatif" olarak belirlemesini değerlendiren Salıcı, "Bu seviye, Türkiye'nin 2001 krizindeki kredi notundan bile daha düşük bir not. Hatta bu, Türkiye tarihinin en düşük notu olarak kayıtlara geçti." diye konuştu.

Salıcı, uzaktan eğitimin sürdüğüne işaret ederek, Türkiye'de ne teknolojik altyapının ne de ailelerin refah düzeyinin uzaktan eğitim sistemine ayak uydurmasının mümkün olduğunu savundu.

Ordu'da ormanlık alan olarak geçen 9 bölge için altın arama ruhsatı verilmesinin gündemde olduğunu iddia eden Salıcı, bu bölgelerde altın arama ruhsatı verilmesi durumunda Ordu'daki ormanlık alanların üçte birinde maden arama faaliyeti gerçekleştirileceğini ileri sürdü.

Salıcı, bu konularda oldukça duyarsız davranan iktidarla karşı karşıya olduğunu savunarak, Türkiye'nin özellikle Karadeniz bölgesinde iklim değişikliği, yanlış planlanmış hidroelektrik santralleri ve yanlış yapılaşmanın etkisiyle ağır bedeller ödediğini öne sürdü.

"Dış politika, parti politikasına dönüştürüldü"

CHP MYK'nin dün dış politika ve özellikle de Doğu Akdeniz'de yaşanan gelişmeleri değerlendirmek üzere toplandığını hatırlatan Salıcı, AK Parti'nin, devlet politikası olması gereken dış politikayı parti politikasına dönüştürdüğünü savundu.

Salıcı, dış politikayla ilgili bilgilendirme konusunda muhalefetin dışarıda bırakıldığını iddia ederek, şunları kaydetti:

"Cumhuriyet Halk Partisi olarak Adalet ve Kalkınma Partisinin tüm basiretsiz dış politikasına rağmen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ve ülkemizin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını sonuna kadar savunacağımızın altını çiziyoruz. AKP gider, Kıbrıs kalır. AKP gider, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki çıkarları kalır ve Cumhuriyet Halk Partisi de o çıkarları sonuna kadar korumaya ve kollamaya devam eder."

Gazetecilerin sorularını yanıtladı

CHP Genel Başkan Yardımcısı Salıcı, açıklamasının ardından gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın, Yunanistan'ın adaları silahlandırmasına yönelik açıklamasına ilişkin soru üzerine Salıcı, "Günaydın, Sayın Bakan'a günaydın. Kendisi Kara Kuvvetleri Komutanlığı yaptı mı? Genelkurmay Başkanlığı yaptı mı? Şimdi de Milli Savunma Bakanı. Mensup olduğu siyasi parti 18 yıldır iktidarda. Defalarca söyledik, defalarca uyarıda bulunduk. Defalarca Türkiye'nin çıkarlarının yeterince korunmadığı, bu adaların silahsızlandırılması gerektiği konusunda uyarılarımız oldu. 18 yıldır neredeydiniz? Şimdi niye aklınıza geldi? Çok manidar bir durum. Bunu izah etmesi gereken Sayın Bakan'ın kendisi." değerlendirmesinde bulundu.

Salıcı, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun Oruç Reis gemisinin Antalya açıklarında demirlemesi ve CHP'ye ilişkin açıklamalarına da değinerek, şu ifadeleri kullandı:

"Sayın Bakan ya da saraydaki tek adam, bir şey olduğunda koşa koşa Trump'ı arayıp bilgi veriyor mu? Putin'i arayıp bilgi veriyor mu? Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi ile Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Merkezi yürüyüşle 5 dakika. Bırakın telefon etmeyi falan, yürüyüşle 5 dakika. Milli dış politika, Putin'e, Trump'a, egemen güçlere bilgi vermeye, bu ülkenin ana muhalefet partisine, birkaç sene sonra onun oturduğu yerde oturacak Cumhuriyet Halk Partililere bilgi vermemeyi gerektiriyor. Bu mudur millilik? Bu mudur yerlilik? Bu nasıl dış politika, bu nasıl bir anlayış? Oruç Reis'i çekiyorsunuz ve 'Rutin bir durum, tekrardan çıkacak.' diyorsunuz. Takip edeceğiz."

Bir soru üzerine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, ekonominin pik yaptığına ilişkin açıklamasını da değerlendiren Salıcı, vatandaşların ekonomiye ve Türk lirasına karşı güven sorunu olduğunu savundu.

"CHP'de Atatürk düşmanlığı yapan hiç kimse olmaz"

Salıcı, CHP İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e yönelik ifadelerine ilişkin, "Cumhuriyet Halk Partisinde Atatürk ile sorunu olan, Atatürk düşmanı olan, Atatürk düşmanlığı yapan, Atatürk tartışmaları içinde bulunan hiç kimse olmaz. Olmaması çok normaldir çünkü burası Atatürk'ün kurduğu partidir." diye konuştu.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun, Anayasa Mahkemesinin 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nda yer alan "Şehirler arası kara yollarında gösteri yürüyüşleri düzenlenemez" hükmünü Anayasa'ya aykırı bulmasına ilişkin tepkisinin sorulması üzerine de Salıcı, şunları söyledi:

"Bu düzeni onlar yarattı. Bu yargı düzenini onlar yarattı. Vatandaşın, 'Tarafsız ve bağımsız yargı yoktur.' dediği, inanmadığı bu düzeni kendileri yarattı. Anayasa Mahkemesinden işlerine bir karar gelirse alkışlıyorlar, Anayasa Mahkemesinden işlerine gelmeyen bir karar çıkarsa çıkıp ağır eleştirilerde bulunuyorlar. Bunu bazen Soylu yapıyor ama çoğunlukla saraydaki tek adam yapıyor. Bu, doğru bir düzen değil, anlatmaya çalıştığımız bu."

Dışışleri Bakanı Çavuşoğlu, ABD'li mevkidaşı Pompeo ile görüştü

Dışışleri Bakanı Çavuşoğlu, ABD'li mevkidaşı Pompeo ile telefonda görüştü. Görüşmede Doğu Akdeniz ve Kıbrıs konuları ele alındı.

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, ABD Dışışleri Bakanı Mike Pompeo ile telefon görüşmesi gerçekleştirdi.

Diplomatik kaynaklardan edinilen bilgiye göre, Çavuşoğlu ile Pompeo telefonda görüştü.

Görüşmede Doğu Akdeniz ve Kıbrıs konuları ele alındı.

Ali Ekber YILDIRIM

15 Eylül 2020

Tarım Organize Sanayi Bölgeleri'nde nelere dikkat edilmeli?

Tarımda bazı yatırımlar, bazı ürünler moda gibi yayılıyor. Son dönemin modası, “Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi” kurmak. Hemen her kentte Valiliğin öncülüğünde, ticaret, sanayi odaları, ticaret borsaları, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri; “Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi” kurmak için adeta yarışıyor.

Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, genellikle Hazine'ye ait arazilere veya mera alanlarına kuruluyor. Arazi tahsisı yapılırken ihtisas organize sanayi bölgesi kurulmuş gibi herkes seviniyor. Belirlenen alanın ihtisas organize sanayi bölgesine uygun olup olmadığı, seçilen yatırım konusunun bölgeye uygun olup olmadığı, üretim olanakları, pazarlama koşulları, ihracat gibi konular genellikle göz ardı ediliyor.

Besicilik ve seracılık ön plana çıkıyor

Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri aslında 10 yılı aşkın bir süreden beri ülkenin gündeminde. Özellikle besicilik ve seracılık konusunda çalışmalar ağır aksak yürürken, 25 Kasım 2017 tarihli Resmi Gazete’de Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Yönetmeliği yayımlandı. Yönetmelik, çalışmaları hızlandırdı. Bugüne kadar başvurusu yapılmış ve bir bölümüne de yatırım izni verilmiş 25’i aşkın Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi var. Bunların büyük bölümü besicilik, diğerleri ise seracılık konusunda faaliyet gösterecek.

Bu bölgelerle; tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması, bitkisel ve hayvansal üretimin teşviki, sanayi tesislerine yeterli kalitede hammadde temini, üretilen ürünlerin işlenmesi, muhafazası ve pazarlanması öngörülüyor.

Seracılıkta en önemli gider ısıtma

Türkiye’de seracılık Antalya, İzmir, Mersin, Afyon ağırlıklı olmak üzere ülkenin bir çok yerinde yapılıyor. Sera büyüklüğü bakımından Avrupa’da 2’nci sırada olan Türkiye, Tarım ve Orman Bakanlığı’nın 2019 verilerine göre; 790 bin dekada 7.8 milyon ton üretim yapıyor.

Sera alanlarının yaklaşık 13 bin dekarı modern, profesyonel seralardan oluşuyor. Bu modern seralar üretiminin yüzde 70'ini ihraç ediyor.

Seracılıkta üretim maliyetinin yaklaşık yüzde 40'ını ısıtma gideri oluşturuyor. Bölgeye ve iklime bağlı olarak ısıtma maliyeti yüzde 60'a çıkabiliyor. Bazı bölgelerde ise yüzde 20'ye düşüyor. Jeotermal ısıtma bu nedenle çok önemli bir avantaj. Son yıllarda yatırımlar ağırlıklı olarak jeotermal kaynakların olduğu bölgelerde yoğunlaşıyor. Denizli, Ağrı, Afyon, Şanlıurfa, Kütahya, İzmir ve birçok yerde zengin jeotermal kaynağı var ve yatırım için cazip alanlar olarak görülüyor.

Jeotermal yoksa, doğalgaz, fuel-oil, kömür vb. alternatif ısıtma kaynakları ile ısıtma yapılıyor. Karar verilecek ısıtma kaynağının sürdürülebilirliğine dikkat edilmesi gerekiyor. Örneğin, kömürle ısıtılacaksa kömür rezervi, doğalgaz ile ısıtılacaksa dışa bağımlılık ve dövize bağlı fiyat artışı dikkate alınmalı.

Dekar başına maliyet 40-60 bin Euro

Kullanılacak sisteme göre 1 dönüm modern seranın maliyeti 40-60 bin Euro olarak hesaplanıyor. İşletme sermayesi ihtiyacı, seranın 3 yılda bir bakıma alınarak yenilenmesi hesaplandığında ciddi bir yatırım gerektiriyor.

Seracılıkta girdilerin çoğu dövizle alınıyor. Üretilen domates ihraç edilse dahi kilosu ortalama 3-5 liradan satılacak. Bu nedenle yatırımın geri dönüşü zaman alacak. Organize sanayi bölgelerinde küçük çiftçinin yatırım yapma şansı yok.

Seracılıkta ısıtma kadar önemli diğer gider kalemlerini ise işçilik ve hastalıklar oluşturuyor.

Özetle, Tarıma Dayalı Organize Sanayi Bölgeleri kurulurken ekonomik ve ekolojik şartlar dikkate alınmalı. Moda gibi bakılmamalı.

Osman AROLAT

15 Eylül 2020

Buğday rekoltesi ve görünmeyenler

Buğday rekoltesi ve ithalat-ihracat ne konumda? Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik ile konuyu görüştüm. Çevik un, makarna ve irmik ihracatı için 7.5 milyon ton hammadde ihtiyacı olduğunu, konuya böyle yaklaşılması gerektiğini belirtiyor.

Ulusal Hububat Konseyi Başkanı Özkan Taşpınar, ekim alanlarının daralmasına karşılık, 6 aylık yağışlarla buğday rekoltesinin 20-21 milyon ton olabileceğini açıklıyor. TÜİK'in rekolte tahmini ise 20.5 milyon ton. DÜNYA'nın TBMM temsilcisi arkadaşımız Canan Sakarya'nın haberinden, CHP Tekirdağ milletvekili Özcan Aygün'ün savlarını görerek bu konuya eğilme gereği duydum. Aygün'e göre, TMO'nun bu yıl içinde yaptığı buğday ithalatı rekoltenin sadece 20.5 milyon ton olduğunu kanıtlıyor.

Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik ile konuyu değerlendirince, buğday rekoltesinin iç tüketim açısından ele alınırsa yeterli olduğunu anlıyoruz. Ancak Çevik un, makarna ve irmik ihracatı için 7.5 milyon ton hammadde ihtiyacı olduğunu, konuya böyle yaklaşılması gerektiğini belirtiyor. Bu girdi, Rusya ve Ukrayna'dan Dahilde İşleme Rejimi (DİR) içindeki alımlarla sağlanıyor.

Çevik, Türkiye Hububat Konseyi ve TÜİK'in bu yıl rekolte tahminlerinin gerçekçi olduğunu, un, makarna ve irmik ihracatı için DİR kapsamında toplam rekoltenin yüzde 30'u kadar da ithalata gerek olacağını belirtiyor.

Bütün bunların yanında buğday ekim alanlarındaki daralma konusunu dikkate almamız gerekiyor. 2015 yılında 78.6 milyon dekada buğday ekimi yapılırken, 2019'da buğday ekimi yapılan alan 68.5 milyon dekara inmiş durumda. KTB Başkanı Çevik, hem Konya ovasında, hem de Eskişehir'de buğday ekim alanlarına yağlı tohum ve mısır ekimi yapılarak, buğday ekim alanlarının daraldığı konusuna tanık.

En önemli gıda ürünü ekmeklik buğdayı ithal etmek zorunda kalmamak için, buğday ekim alanlarının daha da daraltılması karşısında önlem alınması gerekiyor. CHP milletvekili Aygün'ün savı ciddi ve cevap bekliyor. Yanı sıra, Türkiye bu alanda girdi ithal ederek katma değerli ihracat yapmayı öğrendi, bu yapının kırılmaması gerekiyor, DÜNYA olarak konunun takipçisi olacağız.

GÜNÜN NOTU:

"Kayseri Şeker" yazım üzerine Nişasta Sanayicileri Derneği (NİSAD), nişasta bazlı şeker kotasının yüzde 2.5'a indiği bilgisini verirken 67.5 bin tonluk kotaya karşılık piyasanın 550-600 bin tonluk tüketimi konusuna açıklık getirmiyorlar. NİSAD'dan bunu bekliyorum.

Alaattin AKTAŞ

15 Eylül 2020

Sanayi üretimi temmuzda hem arttı, hem azaldı!

✓ *Sanayi üretimi temmuz ayında yıllık bazda ham endekse göre yüzde 0.9 geriledi, takvim etkisinden arındırılmış endekse göre ise yüzde 4.4 artış kaydetti.*

✓ *Bu oranlar birbiriyle çelişmiyor, ikisi de doğru. Yüzde 0.9 gerileme gerçek üretim düzeyindeki değişimi, yüzde 4.4 artış ise sanayinin performansını gösteriyor.*

Başlıkta bir mantık hatası olduğunu düşünüyorsanız, ilk bakışta haklısınız. Ama ilk bakışta... Oysa başlıkta bir hata yok; çünkü temmuz ayında sanayi üretimi geçen yıla göre hem arttı, hem de azaldı.

Biz her ay yazmaktan, her ay izah etmeye çalışmaktan bıkmayız; ama okurlarımız bıkıyor mudur onu bilmek zor. Ancak özellikle öyle dönemler oluyor ki, bu açıklamaya ısrarla yer vermek kaçınılmaz hale geliyor.

Sanayi üretimimiz artıyor mu, yoksa azalıyor mu?

Temmuz ayında yine ikilemde kalacağımız bir durum oluştu. Sanayi üretiminin arttığı da söylenebilir, düştüğü de. Çünkü ne amaçla kullanacağınıza, neyin ölçüsü olarak dikkate alacağınıza bağlı olarak ikisi de doğru.

Sanayi üretimi hem artıyor, hem düşüyor...

Peki bu nasıl mı oluyor, izah edelim...

Ham ve arındırılmış endeks

Hesaplama yapılırken önce sanayi üretiminin düzeyi belirleniyor ve bu arındırılmamış endeksi gösteriyor. Yani temmuz ayında kaç adet buzdolabı, kaç ton kağıt, kaç metre kumaş üretmişiz, bunu görüyoruz.

Elle tutulur, gözle görülür, sayılabilir, tartılabilir üretim...

Bu somut üretim düzeyi. Zaten GSYH hesaplamasında da bu endeksin ortaya koyduğu üretim dikkate alınıyor.

İşte arındırılmamış bu endekse göre temmuz ayındaki üretim geçen yılın yüzde 0.9 altında kaldı. Sanayi üretiminde bir gerileme var.

Ama aynı ay için sanayi üretiminin yüzde 4.4 arttığı da açıklandı. Bu oran da doğru tabii ki. Bu hesaplamanın mantığı da şu:

"Eğer iki yılın temmuz aylarında işgünü sayısı aynı olsaydı, bu yılki üretimin geçen yıldan yüzde 4.4 daha fazla olduğu sonucuna varılacaktı."

Dikkat ediniz, aslında bu yılki üretimin geçen yıldan yüzde 4.4 daha fazla olduğu söylenmiyor, zaten bu söylenemez de; çünkü üretim yüzde 4.4 daha fazla değil, yalnızca "işgünlerinin sayısı aynı olsaydı üretim bu kadar artardı" denilmek isteniyor.

Biri gerçek düzey, biri performans

Arındırılmamış endekse göre bulunan üretim, gerçek üretim düzeyini gösteriyor. Dedik ya, "elle tutulur, gözle görülür" üretim düzeyini.

Takvim etkisinden arındırılmış ve yüzde 4.4'lük artışa işaret eden üretim düzeyi ise sanayinin performansını ortaya koyuyor.

Kuşkusuz bu da çok değerli bir gösterge. Sanayi, bu göstergeyle bir anlamda şunu ifade etmiş oluyor:

"Çalıştığım gün sayısı aynı olsaydı ben üretimimi bu kadar artırırdım. Ama gün sayısı az olduğu için daha az üretim yapabildim, gerçek performansım üretim düzeyine yansımadı."

Sonuç olarak bir kez daha altını çizelim. Temmuz için yüzde 0.9 düşüşe işaret eden endeks de doğrudur, yüzde 4.4 artışa işaret eden endekste.

Bu oranların birbirine göre üstünlüğü duruma ve kullanım amacına göre değişir.

Milli gelirle ilgili bir tahmin yaparsanız kullanacağınız oran ham endeksin gösterdiği yüzde 0.9 gerilemedir.

Ama yok eğer sanayideki performansı ölçmek istiyorsanız, doğru oran yüzde 4.4 artıştır.

Ağustosta durum tersine dönecek

Baz değerlerimiz belliyse ve gidişatı da iyi kötü görüyorsak ağustos ayında ne olacağını da şimdiden söyleyebiliriz.

Arındırılmamış endeks geçen yıl ağustosta yalnızca 99.1 düzeyindeydi. Bu yıl temmuzda 119.3 olan endeks, bir miktar gerilese bile ağustosta geçen yıla göre yüzde 15'e yakın bir artış gerçekleşmesi beklenmelidir.

Takvim etkisinden arındırılmış endekse göre olan artışın ise yüzde 7-8'i geçmesi zor görünmektedir.

Sanayi üretim endeksinde son iki yıl (2015=100)

	Arındırılmamış endeks			Takvim etkisinden arındırılmış endeks		
	2020	2019	Değ.(%)	2020	2019	Değ.(%)
Ocak	108,7	101,0	7,7	105,7	98,1	7,7
Şubat	111,5	100,1	11,4	107,5	99,2	8,3
Mart	113,9	115,1	-1,0	113,4	115,4	-1,7
Nisan	78,1	113,6	-31,2	76,3	111,0	-31,3
Mayıs	84,1	121,0	-30,5	93,2	115,5	-19,4
Haziran	114,0	97,0	17,5	110,9	110,4	0,4
Temmuz	119,3	120,4	-0,9	122,1	117,0	4,4
7 aylık ort.	104,2	109,7	-5,0	104,1	109,5	-4,9
Ağustos		99,1			109,9	
Eylül		119,5			119,6	
Ekim		123,1			119,9	
Kasım		121,0			118,6	
Aralık		128,9			128,2	

Merkez Bankası EVDS'deki hatayı düzeltti

Merkez Bankası elektronik veri dağıtım sisteminin (EVDS) BİST endekslerinin yer aldığı bölümünde bazı hatalar yapmış ve biz de bu konuyu 8 ve 14 Eylül günlerinde köşemize taşımıştık.

Merkez Bankası dün hataları giderdi. Endeksler iki sıfır atılmış hale getirilerek güncellendi, ayrıca eksik olan 10 Temmuz gününün endeksi de listeye dahil edildi.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Mehmet Kaplan'ın kanında alkol ve esrar tespit edildi

15 Eylül 2020

Gaziantep'te Mehmet Kaplan'la birlikte olduğu evin dördüncü katından düşerek hayatını kaybeden Duygu Delen'le ilgili Adli Tıp raporunun kimya ve biyoloji sonuçları ortaya çıktı. Ancak soruşturmayı yürüten Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Duygu Delen'le ilgili olarak İstanbul Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu'na sorduğu soruların yanıtlarının verilmesinin ise biraz zaman alacağı öğrenildi.

Duygu Delen olayıyla ilgili kapsamlı bir soruşturma yürüten Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, İstanbul Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu'na Duygu Delen'in intihar mı ettiği yoksa öldürüldüğü mü, intihar ettiğine dair emarelerin olup olmadığı, düşmeden önce şuurunun yerinde olup olmadığı gibi sorular sorduğu ortaya çıktı.

İSTANBUL ADLİ TIP DOĞRULADI

İstanbul Adli Tıp Kurumu kimya ve biyoloji ihtisas grupları ise incelemelerini tamamlayarak raporlarını sundular. Adli Tıp raporunda Mehmet Kaplan'ın 257 promil alkollü olduğu tespit edildi. Kaplan'ın kan örneklerinde yapılan incelemede esrar belirlendi. Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından Mehmet Kaplan'ın kan ve idrar örnekleri üzerinde yapılan incelemede de "THC (esrar) metabolitleri saptanmıştır" denilmişti. İstanbul Adli Tıp Kurumu bu incelemeyi doğruladı. Duygu Delen'in kan ve idrar örneklerinde ise alkol veya herhangi bir uyuşturucu tespit edilmedi.

MEHMET KAPLAN'IN DNA'SI TESPİT EDİLDİ

Duygu Delen, yakın çevresindekilerin anlatımına göre yaşamayı seven, hayat dolu genç bir kızdı. Daha önce yaşadığı sorunlar nedeniyle ayrıldığı erkek arkadaşı Mehmet Kaplan'la bir araya geldiği evin dördüncü katından düşerek hayatını kaybetti. O günden bu yana Duygu Delen intihar mı etti, yoksa atıldı mı sorusu aydınlatılmayı bekliyor. Duygu Delen'in giysilerinden ve vücudundan alınan örneklerin incelenmesinde Mehmet Kaplan'a ait DNA örnekleri tespit edildi.

MEHMET KAPLAN'IN MESAJLARI

Mehmet Kaplan'ın cep telefonunun incelenmesinde ise arkadaşlarına sinirlerine hâkim olmakta zorlandığı ve Duygu Delen'e daha fazla zarar vermek istemediği yönünde mesajlar attığı tespit edildi. Mehmet Kaplan ifadesinde babasının ikinci eşi olan Özbek kökenli annesinin iki yaşındayken terk ettiğini ve annesini hiç görmediğini anlatmıştı.

4 METRE İLERİYE DÜŞMÜŞ

Duygu Delen olayını aydınlatmak için Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından titiz bir soruşturma yürütülüyor. Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, şeffaf bir soruşturma yürütülüp olayın aydınlatılmasını istemişlerdi. Kamera görüntülerinde Duygu Delen'in hiçbir hareket yapmadan yere çakılması, şuurunun açık olup olmadığı sorusunu gündeme getirmişti. Olay yerinde yapılan inceleme Duygu Delen'in apartman duvarının tam dibine düşmediği, 4 metre 13 santimetre ileriye düştüğü tespit edildi.

BALKON GÖĞSÜNE GELİYOR

Duygu Delen'in düştüğü evin balkonun duvarının 105 santimetre olduğu tespit edildi. Balkonun üzerinde bulunan demir korkulukla birlikte yüksekliğin 1 metre 20 santimetreye ulaştığı belirlendi. Balkon yüksekliğinin boyu 1 metre 62 santimetre olan Duygu Delen'in göğüs hizasına geldiği tespit edildi. Bu durum Duygu Delen'in balkondan aşağıya atlamak için korkuluklardan tutup kendini yukarı kaldırması gerektiği yorumlarına neden oldu.

EVDE YOĞUN KAN İZİ

Mehmet Kaplan ile Duygu Delen'in birlikte olduğu evde çok yoğun kan izleri tespit edildi. Mehmet Kaplan ifadesinde Duygu Delen'in telefonunda eski erkek arkadaşına ait fotoğrafları görünce sinirlendiğini, gardırobun camına yumruk attığını, cam kesikleri ile elinin kanadığını, Duygu Delen'in telefonunu almak istemesi üzerine tokat attığını anlatmıştı.

Giriş kapısının iç kolunda, banyo ve yatak odası arasındaki antrenin duvarında, birlikte oldukları genç odasının kapı iç kolunda, oda zemininde, balkon kapısının iç kısmında, balkon zemininde ve balkonun korkuluklarında, genç odasının banyo ve zemini ile odada bulunan iki yatakta yoğun olarak kan izleri tespit edildi. Ancak bu izlerin sadece Mehmet Kaplan'a mı ait olduğu, Duygu Delen'in kan izlerinin bulunup bulunmadığı henüz belirlenmedi.

Ayrıca Mehmet Kaplan'ın yumruk attığını söylediği gardırobun aynalı camı kırılırken, gardıroba ait mobilya parçasının da kırılarak yerde olduğu tespit edildi

ÇOK SAYIDA YARALANMA TESPİT EDİLDİ

Duygu Delen'in vücudunda çok sayıda darp ve yaralanma izi tespit edildi. Mehmet Kaplan ifadesinde Duygu Delen'le bir süre münakaşa ettiklerini söylemişti. Ancak Mehmet Kaplan'ın vücudunda herhangi bir darp izi tespit

edilmedi. Duygu Delen'in vücudunda ise çok sayıda darp ve yaralanma izi ile kırık tespit edildi. Bunların hangisinin düşme sonucu olduğu, hangisinin düşmeden önceye ait darp izleri olduğu tespit edilmeye çalışılıyor. Duygu Delen'in vücudunda sıyrık, morluklar ve açık yaralar olduğu belirlendi.

TEMİZLİKÇİNİN İFADESİ

Duygu Delen'in ölümüyle ilgili soruşturma kapsamında tanık ifadelerine başvuruldu. Üst kattaki temizlik görevlisinin, ifadesinde saat 15.00-15.30 arasında 10 dakika boyunca sürekli bağırın erkek sesi işittiğini ancak kadın sesi duymadığını söylediği öğrenildi.

MÜNAKAŞA SESİ DUYMADIK

Apartman görevlisinin ve Duygu Delen'in düştüğü sırada bisikletiyle geçen çocuğun psikolog eşliğinde alınan ifadesinde bağırma sesi duymadıklarını sadece "pat" sesini duyduklarını söyledikleri ortaya çıktı.

NABİZ VAR MIYDI?

Duygu Delen'in sert bir şekilde yere çakıldığı görüntüyü izleyen uzmanlar, şuurunun açık olmadığı yönünde değerlendirmelerde bulunuyorlar. Ancak bu konudaki soru işaretlerini Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu'nun ve uzman mütalaası hazırlayacak olan Prof. Dr. Hakan Kar'ın vereceği yanıtlar ortadan kaldıracak. Olay yerine intikal eden ambulans görevlileri ifadelerinde Duygu Delen'den nabız alamadıklarını, monitöre bağladıklarında ise 35-39 arasında nabız aldıklarını belirttiler. Ancak Duygu Delen'in üç dakika içinde kalbinin tamamen durduğunu ifade ediyorlar.

Hayatının baharında toprağın altına giren genç bir kız... Ve aydınlatılmayı bekleyen karanlık noktalar... İşte size Duygu Delen olayı...

Mevduata yüzde 100 garanti verilmeli

Esfender KORKMAZ

15 Eylül 2020

Raiting kuruluşlarını dikkate almamız gerekiyor, çünkü dünya bunların ağzına bakıyor. Yabancı yatırım sermayesi, sıcak para yüzde 90 oranında bunların raporlarına bakarak karar alıyor. Bunlar üyeleri olan fonlara, sermaye guruplarına, şirketlere ve ülkelere objektif değerlendirme yapmak ve bilgi vermek zorundadırlar. Aksi halde güven sorunu doğar ve iflas ederler.

Geçen hafta Moody's, Türkiye'nin kredi notunu B2'ye düşürdü. Mody'sin B1-B2-B3 notu, yüksek spekülative dereceyi gösteriyor. Bu not, ilk elde sermaye girişini engelleyecek ve Türk tahvillerinde iflas risk primini (CDS) artıracaktır. Dün Türkiye'nin beş yıllık tahvillerinde CDS oranı yüzde 515 baz puandı ve aynı zamanda artıyordu. Bu şartlarda dış borçları çevirmemiz daha pahalı ve daha zor olacaktır.

Aslında öncesinde de Fitch, "**Koronavirüs Türk Bankalarının Varlık Kalitelerini Zayıflatacak**" başlıklı bir rapor yayınladı. Rapordaki tespitler özet olarak;

Bankaların pandemi nedeni ile blanço riskleri arttı.

Kur artışı ve hızlı kredi büyümesi ve GSYH'da daralmadan kaynaklanan riskler; Döviz kredisi riskleri; Teminatsız tüketici kredileri riskleri arttı.

Bankaların takipteki kredilerinde 2021 ilk çeyreğinde sorun yaşanabilir.

Bankaların varlık kalitesi bozuldu. Yüksek büyüme yaşanırsa düzelebilir.

Aslında standart and poor's da benzer uyarıda bulunmuştu.

Hükümetin negatif faizde direnmesi, piyasaları finansal piyasaları ve kurları allak bullak etti. Merkez Bankasının siyasi iktidarın korkusundan gösterge faizini 8,25'te tutması ve buna karşılık bankaları gecelik faiz ve geç likidite penceresinden fonlayarak, fonlama faizini 10,30'a çıkarması, bankaya olan güveni zedeledi. Belirsizliği artırdı. Bir Merkez Bankasının bu günkü koşullarda iktidarı ve piyasaları aynı anda tatmin etmesi mümkün değildir.

Fonlama faizi artınca, bankalar da tüketici kredilerini yüzde 16,94'e, ticari kredileri yüzde 14,35'e çıkardılar. Ancak ortalama mevduat faizi hala yüzde 9,93 yani enflasyonun altındadır.

Öte yandan ekonomide daralma, bankaların dönmeyen kredilerini artırdı ve artıracaktır. Mamafih, 2018 Temmuz ayında bankaların takipteki kredileri oranı yüzde 3,15 iken, bu yıl Temmuzda yüzde 4.00'e yükseldi.

Merkez Bankası rezervleri de, dikkat çekecek şekilde azladı. Moody's te, **"rezervler azaldıkça, ödemeler dengesi krizleri yaşama olasılığı artıyor"** şeklinde yorum yaptı.

Bu gidişat iki sorunu tırmandırıyor;

Birisi, dış borçlarda temerrüt riski diğeri de içerde banka krizi.

Dış borçlarda temerrüt riskinin iki subabı var... Birisi kur artışı ile döviz tutanların dövizlerini bozdurması. Ne var ki eğer hukuki ve siyasi altyapı uygun olsaydı bu subap çalışırdı. Ancak bu gün mümkün görünmüyor.

İkincisi ise, özel sektörün yurt dışında olan tasarruflarını getirmesi ve bunlarla dış borçlarını ödemesidir. Bu sistem çalışıyor. Çünkü yılbaşından bu yana özel sektör net dış borç ödeyen konumdadır.

Bankalara gelince; Kamu bankaları zararlarını hazine karşılıyor. Yabancı bankalar kriz riskine karşı yurt dışına döviz transferi yapabilirler. Özel bankaların dönmeyen kredileri bu bankaları zora sokabilir. Mevduatı ödemedede sıkıntıya girebilirler.

Bir panik riski olmaması için halen yüzelli bin liraya kadar olan mevduatta devlet güvencesi yüzde 100'e çıkarılmalıdır.

İbrahim Kahveci

Gerçek enflasyon ne?

Mersin Ticaret Borsası verilerine göre buğday unu ocak ayında 1,80 liradan işlem görüyordu.

Ağustos ayında ise 2,53 liradan işlem görmüş. Artış oranı %40.

Oysa TÜİK enflasyon hesabında ocak-ağustos arası buğday unu fiyatı %12,4 artmış.

Hatırlarsanız sigara örneğinden TÜİK enflasyon hesabını sorgulamıştım. 2017 yılında sigaranın tüketim ağırlığı %5,48'di. 2019 yılında ise sigaranın tüketim içindeki ağırlığı %3,87'ye düşüyor ve sigaraya büyük zam yapılıyordu. Sadece bu ağırlık değişimi ile enflasyon toplamından %0,81 puan alınmış oldu.

Tabii ki zamdan sonra sigaranın tüketim ağırlığı yeniden arttı.

Bugün tartışılan en önemli sorunlardan birisi açıklanan verilerin güvenilirliğidir.

2019 yılına bakıyorsunuz mesela... Yüzde 0,9'da olsa bir büyüme görülüyor. Ama ne enerji tüketimi artmış ne de çalışan sayısı. Oysa enerji tüketiminde özellikle konut sektörü nedeniyle ekonomik küçülme dönemlerinde bile artışlar yaşanıyordu.

Çok ilginç veriler var.

Hatta bazen verilerin yayından gittiği de oluyor. 2018 yılı BOTAŞ bilançosunu sorguladığımız programın ardından bilanço yayından kalktı. Ya da eski adı DPT olan ve şimdi TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı olan kurum bile bir çok yayını internet sitesinden kaldırdığını görüyoruz.

Merkez Bankası mesela.

Kamu Bankaları vasıtası ile bir döviz işlem işbirliği içinde mi? Bilmiyoruz.

Arka kapı politikası ile ne yapılıyor? Bilmiyoruz.

15.09.2020

Arjantin bu yolu denemişti. Şimdi durumu ortada. Güvenilirliğini kaybedince çok yüksek faiz versen de çare etmiyor. Kimse ülkeye güvenmiyor.

Hatta Yunanistan'ın batışında bile bu veri gizleme ve/veya veri değiştirme işi yatıyordu.

Hastalığı bilmezseniz tedavi de yapamazsınız.

Günümüzde de korona virüs olan hastaların bu hastalıklarını saklayarak sokağa çıktıklarını duyuyoruz. Ne kadar tehlikeli değil mi?

Ne olacak bu işin sonu?

Elif Çakır ve Taha Akyol ile beraber siyasi parti liderleriyle ekonomi sohbetleri yapmıştık. Liderlerin hepsi açıklanan verileri güvenilir bulmuyordu. Hatta enflasyon konusunda "Açıklanan resmi enflasyon mu, yoksa Halkın hissettiği enflasyon mu" diye söylemişlerdi.

Gerçekten enflasyon nedir?

TÜİK'e göre Ağustos 2017-2020 arası 3 yılda fiyatlar yüzde 51,6 oranında artış göstermiş. Basit yıllık artış oranı %17,2.

Bu muazzam bir enflasyon aslında. Ama gerçeği ne? Yani vatandaşın hissettiği enflasyon gerçekten bu resmi yüksek enflasyonun neresinde kalıyor?

Fiyat verileri konusunda elimizde TÜİK ve İTO verileri oluyor. Ama bu iş artık daha da geliştirilmelidir.

Mesela Büyükşehir Belediyeleri kendi illerindeki enflasyonu hesaplamaya gidebilirler. İstanbul'da geçinme endeksi ne olmuş? Ankara'da durum ne? İzmir nasıl seyrediyor?

Bu konuda şimdi bir başka veri çalışmasını sosyal medya üzerinden Prof. Dr. Veyssel Ulusoy hoca açıklıyor. Sanırım bir doktora çalışması olarak bu uğraş yapılıyor.

Ama bu iş bir iki kişiye bırakılmayacak ve bir iki kişinin altından kalkamayacağı bir ağır yüküdür.

Bakınız ülke genelinde fiyatların ölçülmesinde emekliler ne zam alacak? Memur ne zam alacak? Bütün bunları dahi etkiliyor.

Mesela sigara hesabında açıkladığım olay enflasyona göre maaş alanların ücretinin yaklaşık yüzde 1'ini yedi bitirdi bile.

15.09.2020

Gerçeği öğrenmek çok önemli. Hatta şirketlerin de fiyatlandırma politikasında daha sağlıklı sonuçlar verecektir.

İşte o nedenle;

Sanayi ve Ticaret Odaları

Büyükşehir Belediyeleri

gibi taraflar bu tür çalışmalarını önemle takip etmelidir. Hatta takibi bırakıp, bizzat daha geniş şekilde çalışmaların yapılabilmesi için ellerinden gelen her türlü desteği vermelidir.

Türkiye gerçeği hak ediyor.

Bu gerçeğin peşine hepimiz düşmeliyiz.